

Handläggare
Jenny Lindfors
Telefon: 08-50808203

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Förslag till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden vid kontroll under utredning, bedömning, genomförande och uppföljning av personlig assistans.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till att det tagits fram riktlinjer kring detta för att få stöd i hur man kan undvika felaktiga utbetalningar inom personlig assistans.

Bakgrund

Socialförvaltningen har uppmärksammat behov av att arbeta fram särskilda riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen som ett komplement till riktlinjerna för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De föreslagna riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande och uppföljning och syftar till att ge stadsdelsnämnderna stöd och vägledning i det angelägna arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Ekonomiavdelningen

Fleminggatan 2
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
start.stockholm

Kommunstyrelsen har begärt nämndens yttrande över remiss om riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans senast den 27 februari 2024. Remissinstanser är Stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.

Ärendet

Den personliga assistansen är en av de mest betydelsefulla insatserna för personer med omfattande funktionsnedsättning som tillkom genom lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatsen är viktig för den enskilde och det finns många engagerade och seriösa anordnare av assistans. Det har dock under många år framkommit att det också förekommer oseriösa anordnare och felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen. Personlig assistans har kommit att räknas till riskbranscherna för ekonomisk brottslighet och det finns en fortgående och utbredd problematik där assistansersättning används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte.

Ansvar för arbetet med att upptäcka och utreda felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen ligger på varje enskild stadsdelsnämnd och det saknas gemensamma rutiner för hur detta arbete kan utformas och genomföras.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden vid kontroll under utredning, bedömning, genomförande och uppföljning. Riktlinjerna vänder sig till chefer och handläggare i Stockholms stad som handläggare och/eller beslutar om personlig assistans.

År 2020 genomförde Stadsrevisionen en granskning av stadsdelsnämndernas verksamhet där de granskade den interna kontrollen vad gäller köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare. Den sammanfattande bedömningen var att den interna kontrollen inte var helt tillräcklig. I samband med detta lyfte stadsdelsnämnderna att det fanns ett behov av stöd från socialnämnden med att ta fram rutiner för hur sådana kontroller kan genomföras.

Inom ramen för arbetet med att motverka välfärdsbrott påbörjades ett arbete på stadsövergripande nivå med att ta fram en vägledning som var tänkt att fungera som ett stöd för stadsdelsnämnderna i arbetet med att upptäcka och utreda felaktigheter och misstänkt fusk inom den personliga assistansen.

De föreslagna riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande, utbetalning och uppföljning av insatsen personlig assistans med fokus på att motverka felaktiga utbetalningar.

I riktlinjerna ges en beskrivning av huvudtyperna av assistansbedrägerier. Vidare framhålls vikten av att

stadsdelsnämnderna har väl fungerande rutiner för kontroll så att felaktigheter, oavsett orsak, snabbt kan uppmärksammas och förebyggas.

I de föreslagna riktlinjerna redogörs för vilka kontroller som är möjliga att vidta under handlägningsprocessen. Syftet med kontrollerna är att så långt det är möjligt säkerställa att det blir rätt från början samt att stadsdelsnämnderna ska kunna agera tidigt på indikationer om risk för felaktig utbetalning.

Arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar inom den personliga assistansen behöver finnas med under hela handlägningsprocessen. En gedigen utredning ifråga om rätten till assistans kan enligt Försäkringskassans socialförsäkringsrapport förhindra brott och kan även vara till nytta för att beivra bidragsbrott.

Utifrån behovet av effektiv uppföljning behöver det finnas rutiner som stöd för systematisk uppföljning. Den systematiska uppföljningen kan utformas genom översiktlig generell uppföljning av underlag, stickprovsvis med hjälp av till exempel riskprofiler eller genom fördjupade granskningar när det finns särskild anledning till det. Det kan till exempel handla om att genomföra hembesök, göra extra uppföljningar eller att granska fakturor, tidsrapporter, scheman och andra underlag mer noggrant.

För en effektiv systematisk uppföljning är det viktigt att det finns samordning som möjliggör att misstanke om oegentligheter hos en assistansanordnare vid en stadsdelsnämnd kan delges övriga stadsdelsnämnder. Om en stadsdelsnämnd har gjort en anmälan som avser en privat anordnare till IVO eller polis bör övriga stadsdelsnämnder i staden få kännedom om detta eftersom anordnaren kan vara verksam även i andra stadsdelsförvaltningar. För att möjliggöra samordning om information vid anmälan till IVO eller polis ska sådan information meddelas till socialnämnden genom socialförvaltningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet. Synpunkter framgår av protokollen. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att ta del av tjänsteutlåtandet, eventuella synpunkter framgår av separat skrivelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens bedömning är att riktlinjerna utgör ett stöd för handläggningen av utbetalningar för personlig assistans.

Förvaltningen är positiv till samverkan över staden utifrån att Kungsholmen har få ärenden och andra förvaltningar med fler ärenden har djupare kunskap och mer erfarenhet. Vilket är värdefullt för förvaltningen vid frågor och förvaltningen är positiv till att socialförvaltningen ska samordna kontakten kring detta. Det är också positivt att det finns ett tillämpningsnätverk med särskild fokus på personlig assistans i staden.

Förvaltningen ser att de nya riktlinjerna kan medföra mer administration och därmed ökad arbetsbelastning men gör bedömningen att det är viktigt att få syn på denna typ av brottslighet. Förvaltningen granskar redan i dagsläget tidrapporter och andra underlag och uppfattningen är att det oftast är i sin ordning. Det är positivt att de nya riktlinjerna är tydliga och att samverkan i staden ökar så möjligheterna att upptäcka oegentligheter blir större genom en bredare kunskap och kompetens.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Hamlin
Avdelningschef
socialtjänstavdelningen
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev Förslag till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans KS 2023/1
2. Tjänsteutlåtande - Förslag till riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans
3. Bilaga - Riktlinjer Motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2024-02-01
Anna Hamlin, Avdelningschef	2024-01-31